

Orimattilan kaupunki, kaavoitus
kirjaamo@orimattila.fi

Viite: Lausuntopyyntö 11.10.2022

Asia: Orimattila A202 Helsingintien asemakaavan muutos, Ehdotusvaihe

Asemakaavan muutos kohdistuu Helsingintien tiealueeseen. Suunnittelualue alkaa Lahdentien eteläpään kierto liittymästä päättyen Tönnönkoskentien risteuksen tuntumaan. Tiealue muutetaan katualueeksi, jolloin Helsingintie siirtyy kaupungin vastuulle. Kaavamuuotos on ollut edellytyksenä Kankaanmäentien liittymälle, joka on jo rakennettu. Samalla tarkistetaan asemakaavan katualueen ja kiinteistöjen rajoja ja palautetaan tonttimaaksi ne alueet, joita ei tarvita osaksi katuverkkoa. Kiinteistöjen kasvaessa myös niiden rakennusoikeus kasvaa. Lisäksi kaavoitetaan uusi pienteollisuustontti Kankaantien ja Helsingintien risteysalueelle, sillä sille kaavoitettua yleistä pysäköintialuetta ei ole koskaan rakennettu.

Pyydettyinä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää asiakohdan hankkeesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Viitaten 12.7.2022 hankkeesta antamaansa lausuntoon on museo todennut, että alueen muinaismuistolain (295/1963) suojaamista muinaisjäänöksistä ei ole ajan tasaista tietoa, ja mikäli suunnittelualueita laajennetaan kaavaluonnoksesta, museo edellyttää muinaisjäänösten selvitystä osana kaavahanketta. Suunnittelualueen pinta-ala on kasvanut luonnosvaiheen jälkeen noin 3,3 hehtaarilla. Lisäys johtuu Heikkiläntien ja Tönnönrain välissä, Helsingintien pohjoispuolella sijaitsevasta puistoalueesta, joka on otettu mukaan suunnittelualueeseen. Tällä kiinteistöllä sijaitsee osa historiallista kylätonttia (muinaisjäänösrekisterin tunnus *Tönnö*, nro 1000024191), jonka rajausta on tehty arkistotutkimuksen perusteella (*E. Tikkala, P. Taipale ja E. Sorvali 2012. Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäänösten inventointi, s.65*) eikä sitä ole koskaan maastossa tarkastettu. Museo edellyttää, että kohteen rajat ja status selvitetään maastotarkastuksella. Samalla, kuten museo on aiemmassa lausunnossaan todennut, on syytä määrittellä suunnittelualueen länsiosan tuntumassa sijaitsevan kivikautisen asuinpaikan rajat (muinaisjäänösrekisterin tunnus *Tönnönkoski*, nro 560010060). Inventointiraportin mukaan (*T. Jussila ja H. Poutiainen 2005. Koria-Orimattila – Voimansiirtolinjan muinaisjäänösinventointi, s. 11–13*) asuinpaikan runsain löytöalue sijoittuu aivan suunnittelualueen läntisimmän osan, Tönnönkoskentien ja Helsingintien väliin jäävän puistoalueen viereen. Kyseistä aluetta ei ole tarkastettu inventoinnin yhteydessä.

Arkeologiset tutkimukset voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internet-sivuilta (kohdasta *Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen*). Inventoinnin on täytettävä

Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin tutkimuksen, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Alueellinen vastuumuseo valvoo suoritettavia tutkimuksia ja niiden riittävyttä ja inventointiraportti tulee toimittaa museolle arvioitavaksi.

Mikäli edellä mainittujen kohteiden todetaan maastotöissä ulottuvan suunnittelualueelle, on ne merkittävä kaavakartalle. Kiinteät muinaisjäännökset, kuten Tönnönkosken kivikautinen asuinpaikka, merkitään kaavakartalle alueena. Suojelumerkintä: sm. Kaavamääräysteksti: *Muinaismuistolaililla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös (Tönnönkosken kivikautinen asuinpaikka). Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty ilman muinaismuistolain mukaista lupaa. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä alueellisen vastuumuseon (Lahden museot) lausunto.* Mahdolliset muinaisjäännökset merkitään kaavakartalle alueena. Suojelumerkintä: s. Kaavamääräysteksti: *Mahdollinen muinaisjäännös (Tönnön historiallinen kylätontti): Alueella olevat esihistorialliset/historialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Lahden museot) kanssa.* Muiden kulttuuperintökohteiden osalta kaavaan tulee suojelumerkintä s. Kaavamääräysteksti: *Muu kulttuuriperintökohde (Tönnön historiallinen kylätontti). Alueella olevat historialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevista suunnitelmista tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Lahden museot) kanssa.* Kylätontin muinaisjäännösstatus määräytyy inventointitulosten perusteella. Mikäli kohteiden todetaan maastotöissä rajautuvan suunnittelualueen ulkopuolelle, ei niitä tarvitse merkitä kaavakarttaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Museo katsoo, että kaavahankkeessa on pyritty riittävästi ottamaan huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden säilyttäminen sekä museon luonnosvaiheen lausunnossaan siitä esittämät huomiot ja muutosesitykset. Museolla ei ole sen osalta huomautettavaa kaavaehdotukseen.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Siiri Tuomenoja
tutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus